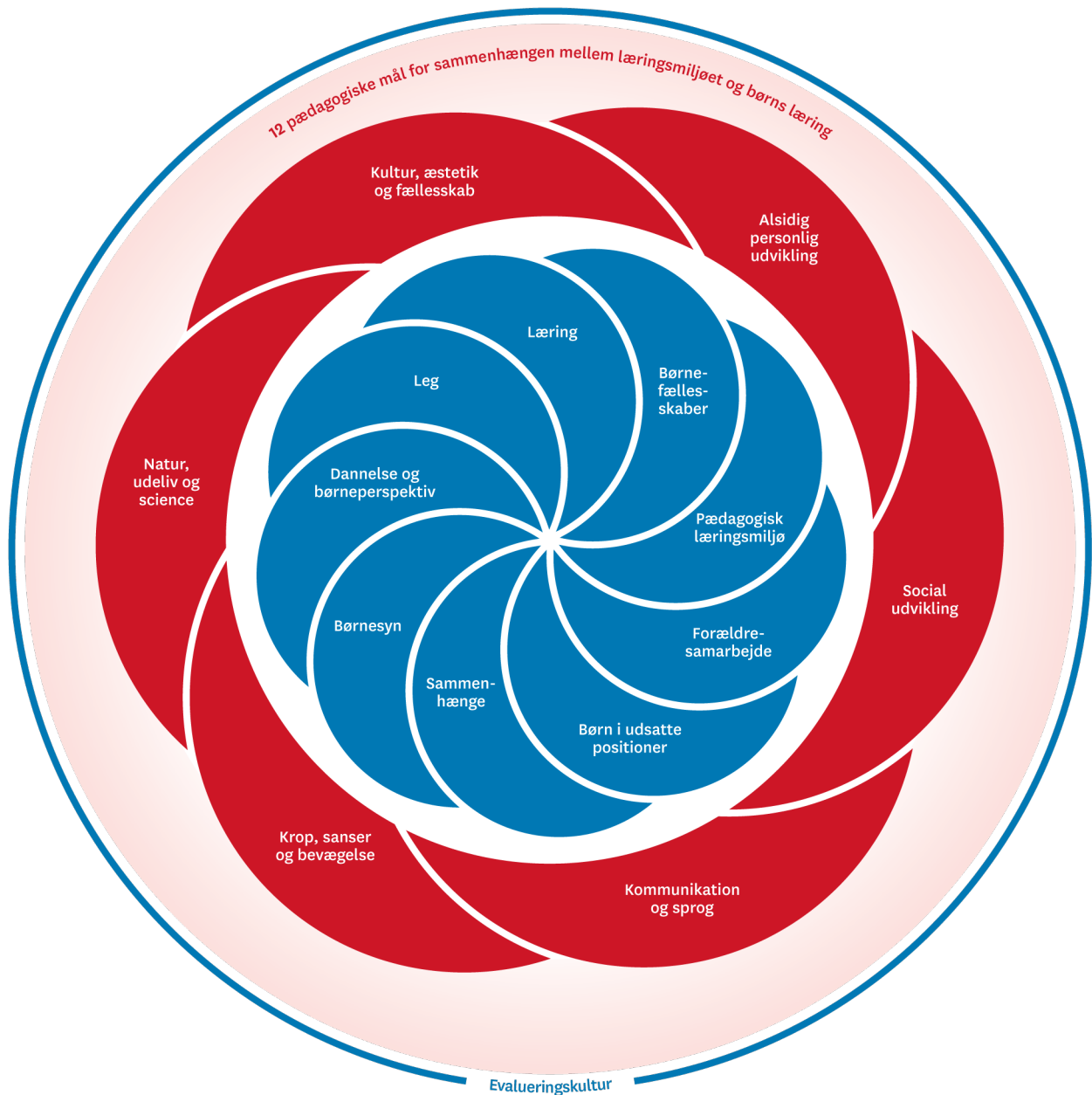

Pædagogisk læreplan for Dalum Private Børnehave og Vuggestue 2021

Tlf.: 66 15 29 61

E-mail: kontakt@dalumprivate.dk

Hjemmeside: www.dalumprivate.dk

Indhold:

• Faktuelle oplysninger og værdigrundlag	3
• Pædagogisk grundlag	4
• Samarbejde med forældre om børns læring	6
• Børn i udsatte positioner, sammenhæng til børnehaveklassen, inddragelse af lokalsamfundet	7
• Alsidig personlig udvikling	8
• Social udvikling	9
• Kommunikation og sprog	10
• Krop, sanser og bevægelse	11
• Natur, udeliv og science	12
• Kultur æstetik og fællesskab	13
• Evaluerings kultur	15

Hvem er vi?

Dalum Private Børnehave er en privat-selvejende institution.

Institutionen blev stiftet i 1964 som en privat børnehave ledet af børnehaveleder fru Verona Hansen. Den begyndte i det små i et klubhus på Demantsvej i Hjallesø under navnet "Børnehaven i Klubhuset".

Institutionen fik siden en bestyrelse udpeget af lokalbefolkningen, og under ledelse af forretningsfører Carl Ramsing i Hjallesø blev børnehaven, med samtykke fra Direktoratet for Børne- og Ungdomsforsorgen i 1965, godkendt som støtteberettiget under navnet "Dalum Private Børnehave".

I 1969 erhvervede Dalum Private Børnehave nogle ubebyggede grunde på Zachariasvænget i Hjallesø fra Odense Kommune til markedspris. Kapitalen blev fremskaffet ved tombolaer og bidrag fra lokalbefolkningen, der også bidrog med egenkapitalen til opførelse af en børnehave der stod færdig i 1972. De gennem tiderne værende institutionsbestyrelser og ledere har stedse lagt afgørende vægt på, at institutionen drives i nøje overensstemmelse med stifternes og initiativtagernes ønsker om en særegen, velfungerende, privat, selvbestemmende institution, uden større kommunal indblanding end det er strengt nødvendigt.

I 2017 byggede vi til og den 1. september 2017 åbnede vi en vuggestuegruppe.

Beliggenhed:

Børnehaven ligger på Zachariasvænget 14 i det sydlige Odense, i rolige og grønne omgivelser på en stille privat vej nær Fruens Bøge og Den Fynske Landsby.

Vi har et hus i et plan, og en dejlig stor og alsidig legeplads, hvor børnene kan tumle sig. På legepladsen er der bl.a. små bakker, gamle træer og en bålplads. Legeredskaberne er i videst muligt omfang i naturmaterialer.

Vores hus er funktionsopdelt således, at børnene kan fordele sig i huset efter hvad de aktuelt har lyst til at beskæftige sig med. Det betyder, at der i de forskellige rum er mulighed for, at børnene kan lave forskellige aktiviteter. Nogle rum lægger f.eks. op til fysisk aktivitet, bygge togbaner, lege med Lego eller kreative aktiviteter.

Åbningstiden:

Alle dage 6.30-16.30.

Normering:

Børnehaven er godkendt til 48 børnehalebørn og 12 vuggestuebørn.

Børnehalebørnene er opdelt i 3 spisegrupper på tværs af alder, hvor der er faste voksne tilknyttet. Disse voksne fungerer også som kontaktpersoner for børnene i spisegruppen, og skal have særlig fokus på disse børns behov og udvikling.

Vi er en lille institution med en åben struktur, hvor alle, både børn og voksne, kender hinanden godt. Det skaber tryghed og nærvær i hverdagen.

VÆRDIGRUNDLAG:

Dalum Private Børnehave og Vuggestue er...

- en dynamisk institution, som bygger på en **fleksibel struktur** og et solidt fundament af
- **engagerede medarbejdere** der har fokus på individet for styrkelse af **fællesskabet**.
- Vi arbejder ud fra et **solidt fagligt fundament** hvor **vi reflekterer og respekterer** den enkeltes holdning og bygger udviklingen på **tillid, tryghed og nærhed**.
- Vi har fokus på at skabe et anerkendende og inkluderende miljø for alle børn og voksne
- Vi har fokus på almen dannelse → kultur, sociale færdigheder etc.

Det gør vi bl.a. ved...

- At møde børnene i øjenhøjde og stræbe efter **et imødekomende åbent miljø** hvor **omsorg og samarbejde** danner grundlag for de positive relations mønstre gennem **trivsel, respekt og anerkendelse**.
- At arbejde med børnenes sociale kompetencer i alle sammenhænge.
- At vi bevidst arbejder med at børnene tilegner sig gode "redskaber" i forhold til f.eks. omgangstone, bordskik, vente på tur etc. så de er rustet til at begå sig frem i livet.
- At vi har fokus på hvordan de fysiske rammer kan tilgodese de aktuelle behov i børnegruppen.
- At vi har fokus på faglig udvikling via vores møder og via kurser.

Pædagogisk grundlag

Vi lærer alle i et samspil med andre mennesker. Hvordan man opleves af andre og omverdenen og hvordan man oplever andre og omverdenen. Legen er det lille barns måde at lære verden at kende på. Barnet tilegner sig viden og færdigheder gennem legen.

Børn er enestående og forskellige individer. Vi har en anerkendende tilgang til børnene, og vores pædagogiske grundlag er inspireret af ICDP. Vi bestræber os på at forstå børnenes perspektiv af virkeligheden/hverdagen, og møder børnene med engagement, så de motiveres og tilegner sig lysten til at være engagerede og nysgerrige.

Børnene får lov til at lege, understøttet og guidet af de voksne – og på egen hånd og udvikler derved mod og nysgerrighed, hvad enten legen foregår på legepladsen, i skoven eller indenfor.

Børnene lærer mens de leger. Vi kan se, at de justerer sig i forhold til hinanden og gennemgår en social udvikling i legen når de organiserer, aftaler, afstemmer og lærer at samarbejde. De høster erfaringer og lærer at turde mere.

I de vokseninitierede aktiviteter viser vi bl.a. børnene forskellige måder at lege på. Måder som kan være anderledes end de børneinitierede lege. Her sker en læring, som inspirerer til andre lege.

Vi arbejder med venskaber. Vi arbejder bl.a. med "Fri for mobberi" – hvordan man er en god ven, hvor børnene lærer at genkende andres følelser (empati) og udvikler medmenneskelighed.

Vi har fokus på det enkelte barns trivsel og udvikling, og dets relationer til andre børn og til de voksne. Det betyder, at vi har stor opmærksomhed på, om alle børn indgår i forskellige fællesskaber henover dagen, og hjælper, støtter og guider og giver børnene stemme, når der er behov for det.

Vi anerkender børnenes følelser og forskellige reaktionsmønstre. Vi hjælper og støtter dem i svære situationer.

Vi arbejder bl.a. med:

- Hvordan vi omgås hinanden f.eks. måden vi taler til hinanden på, at vi viser hensyn og hjælper hinanden.
- De daglige rutiner som følger dagens gang: at man vasker hænder, at man venter på tur, at måltiderne foregår på en stille, hyggelig og rolig måde, at man lærer hvordan man beder om noget, at man siger tak etc. Alt sammen en del af den almene dannelse.
- Kulturelle udtryk og værdier. Årets højtider. Hvad knytter sig til dem?
- Børnene indgår i forskellige former for gruppeaktiviteter som understøtter deres trivsel, udvikling, læring og dannelse
- Vi guider børnene så de bliver fortrolige med at stå frem i en større forsamling, have medbestemmelse, være en del af et større fællesskab og derigennem udvikle en demokratisk forståelse.

Vores læringsmiljø er dynamisk og ændrer sig hele tiden i takt med børnegruppen og børnenes behov og forskelligheder. Vi har en ugeplan, som sætter den overordnede ramme om den enkelte dag.

Vi har en positioneringstavle som organiserer dagen og sikrer, at vi voksne er positionerede og tilgængelige og nærværende voksne. Vi positionerer os såvel ude som inde, og er i videst mulige omfang opmærksomme på de "her og nu" situationer der opstår, hvor børnene har behov for guidning i deres lege.

De voksne hjælper børnene med at justere sig i forhold til hinanden så legen lykkes, og støtter børnene i ikke at give op, hvis det bliver lidt svært. Det er med til at udvikle mod/gå-på-mod og livsduelighed.

- Vi differentierer det pædagogiske arbejde, så vi tilgodeser det enkelte barns behov.
- Vi dyrker børnenes venskaber – og giver plads til dem.
- Vi viser børnene tillid. Vi guider – går foran, bagved og ved siden af. Vi opmuntrer dem og møder dem med positive forventninger.
- Vi udfordrer børnene, anerkender deres kompetencer og møder dem med positive forventninger.

Eksempelvis:

- Når børnehalebørnene er i kunstgruppe, hvor en given opgave løses meget individuelt.
- I vuggestuen arbejder vi med: hvem er jeg? Der er stort fokus på, hvem der har brug for hjælp, hvem der kan selv, vi lægger mærke til hvad børnene "fortæller" enten med ord eller gestik.

- Vi følger børnenes initiativer og interesser. Det betyder også, at børnene kan have et frirum, hvor de ikke konstant bombarderes med krav og forventninger. Vi giver børnene mulighed for at udfolde sig uden, at der er "voksenøjne"/voksenstyring.
- Vi indretter læringsrum, som er motiverende på børns leg.
- Vi respekterer børnenes leg og skærmer legen, når vi kan se, at det giver mening for børnene.
- Vi ser børnenes initiativer og reagerer på dem. Vi ser – lytter – samtaler.
- Vi arbejder med børnenes læring hen over hele dagen. Eksempelvis:
 - Planlagte vokseninitierede aktiviteter.
 - På legepladsen, hvad er der gang i, hvad sker der, giver legepladsen tilstrækkeligt med udfordringer?
 - Vi har fokus på "hverdagens små læringsrum": der er læring overalt og i alle situationer.
 - Kommunikation og sprog: læsegrupper, piktogrammer, sprogkasser, sang, rim og remser og dialog ved samling og dagen igennem.

Samarbejde med forældre om børns læring

I Dalum Private Børnehave og Vuggestue tillægger vi forældresamarbejdet stor betydning.

Inden start inviteres barn og forældre på besøg, hvor der laves aftaler om indkøring, udveksles erfaringer, overleveres diverse praktiske oplysninger om barnets vaner o.a.

Når et barn er startet i vuggestue eller børnehave, vil der efter ca. 3 – 6 måneder være en opstartssamtale. Her samles der op på, hvordan opstarten har været for barn og forældre. Vi drøfter barnets trivsel, hvordan vi kan støtte barnet i dets udvikling, og hvordan samarbejdet vil være fremadrettet.

Når børnene er sprogscreenet, snakker vi med forældrene om udfaldet af screeningen, hvis det har givet anledning til, at der er behov for særlig fokus.

Der er en afslutningssamtale i september/oktober inden børnene fortsætter i forårs sfo.

Der er, i større eller mindre omfang, en daglig dialog med forældrene ved aflevering og afhentning om, hvordan dagen er gået. Det er med til at give et billede af barnet og dets trivsel derhjemme, og familien i det hele taget.

Forældrene kan altid henvende sig, hvis de har behov for en snak. På samme måde henvender vi os til forældrene, hvis der er ting, vi har brug for at drøfte nærmere med dem. Det kan eksempelvis være, hvis vi oplever, at barnet har nogle udfordringer, som der skal tages særlig hånd om.

Vi rådgiver og vejleder forældrene ved behov. Det kan dreje sig om f.eks. søvn, spisning og kost, sprog og hvordan man stimulerer børnenes sprog derhjemme, og også af og til om opdragelse.

Vi laver, de fleste dage, et lille illustreret notat, som fortæller noget om dagen. Det giver forældrene indblik i børnenes dag, og giver dem mulighed for at tale med børnene om deres dag.

Hen over året har vi forskellige arrangementer, hvor børnene og deres forældre deltager.

- Vi afholder et årligt forældremøde, hvor der dels er valg til bestyrelsen og dels er et emne på. Det kan være oplæg om dagligdagen, uddrag af en bog etc.
- Vi har en årlig havedag med fællesspisning, hvor børn og forældre møder op og udfører forskellige praktiske opgaver i institutionen.
- Vi har en årlig bedsteforældredag. Børnene optræder for bedsteforældrene, og bedsteforældrene har madpakke med til deres barnebarn.
- Vi har den årlige sommerfest, hvor børnene optræder for forældrene og vi slutter af med fællesspisning.
- Vi har et julearrangement, hvor børnene inden arrangementet laver lanterner. Vi går i skoven med alle lanterne tændt, og finder julemanden. På legepladsen går vi om juletræ og slutter af med saftvand, gløgg, æbleskiver og pebernødder.

Børn i udsatte positioner.

Vi har generelt fokus på det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse, og dets relationer til andre børn og til de voksne. Vi arbejder ud fra en inkluderende tankegang, hvor alle børn udfordres passende i forhold til deres aktuelle udviklingsniveau. I dagligdagen har vi fokus på, at alle børn indgår i forskellige fællesskaber henover dagen, og vi hjælper, støtter, guider og giver børnene stemme, når der er behov for det.

Når et barn befinder sig i en udsat position af den ene eller anden årsag, forsøger vi at afdække nærmere hvori barnets udfordringer består, således at vi kan målrette den pædagogiske indsats. I processen medinddrager vi tidligt forældrene og inviterer til samarbejde omkring eventuelle særlige tiltag. Vi samarbejder med relevante faggrupper, når vi vurderer, der er behov for det.

Vi arbejder med børn i udsatte positioner i mindre fordybelsesgrupper, når vi vurderer, at barnet kan profitere af at være i en mindre gruppe, hvor vi kan arbejde målrettet med barnets særlige udfordringer. Det kan være en relationsgruppe, en sproggruppe, en motorikgruppe eller andet.

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen.

Vi arbejder med en såkaldt "skolegruppe". Efter sommerferien er de børn, der skal starte i forårs sfo den 1. marts, samlet een, indimellem to gange, om ugen, hvor der arbejdes med at forberede børnene til skolestart. I aktiviteterne indgår bl.a.:

- At kunne kende og udsætte egne behov (vedholdenhed)
- At vente på tur
- At turde stå frem (mod)
- At være en god kammerat (medmenneskelighed)
- At kunne sige pyt
- At skrive sit navn og kende forskel på bogstaver og tal
- At være selvhjulpnen (af- og påklædning, toiletbesøg)
- At kunne holde orden på sin plads.

"Fri for mobberi" indgår også i arbejdet med skolegruppen. Det er vores erfaring, at når børnene har godt fat i tankerne og refleksionerne som de præsenteres for via "fri for mobberi", er de rigtig godt klædt på til at indgå i nye sociale sammenhænge. Via "Fri for mobberi" får de nogle meget brugbare redskaber.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi låner bøger på biblioteket og deltager i forskellige arrangementer f.eks. pandekagedag eller se kortfilm. Vi deltager i julegudstjenester for børn i Dalum Kirke og Hjallesø Kirke.

Vi samarbejder med Dalumskolen, hvor vi er i kontakt med en pædagog fra forårs-sfo'en. Vi tager af og til madpakker med og besøger børnehaveklassen og deltager i formiddagens aktiviteter. På vores gåture besøger vi ind imellem Dalumskolens legeplads. Der møder vi ofte børn som tidligere har gået i institutionen eller ældre søskende. Vi har også mulighed for at lave aktiviteter eller spise madpakker i den lokale spejdergruppes bålhytte.

Vi har tilknyttet tre kvinder fra Ældresagen. De kommer hver en gang om ugen, hvilket vi har stor glæde af. De er ekstra varme hænder, som tager sig tid til at spille, læse eller gyngede med børnene. Vi guider de frivillige i forhold til børn i udsatte positioner, og anviser, hvor det giver mest mening, at de deltager den pågældende dag.

Den sidste torsdag i hver måned har vi åben låge-dag. Det betyder, at lågen ind til den kommunale børnehave, Asgård, ved siden af bliver åbnet, og børnene har mulighed for at lege på tværs. Det giver et "pift" til børnegruppen og personale at se andre måder at bruge legepladsen og lege på.

Alsidig personlig udvikling

Målet er at børnene gives mulighed for:

- At opbygge identitet, selvtillid og selvværd.
- At få kendskab til egne holdninger og følelser og at kunne handle i overensstemmelse med disse og under hensyntagen til andre.
- At kunne udtrykke deres ønsker.
- At kunne sætte grænser og løse konflikter.
- At få lyst til at udtrykke fantasi og kreativitet, og blive i stand til at vælge.

Vores læringsmiljø tager sit afsæt i den værdsættende og inkluderende tankegang, og vi tilstræber at forstå børnenes perspektiv af virkeligheden. Vi anerkender børnenes behov og er tilgængelige og nærværende voksne. Vi tager afsæt i det enkelte barn og børnegruppens ressourcer og forudsætninger. Det betyder i praksis, at vores pædagogiske indhold og struktur i hverdagen er foranderlig – alt efter børnegruppens aktuelle sammensætning.

Ugen er tilrettelagt, så nogle (vokseninitierede) aktiviteter foregår i spisegruppen (på tværs af alder), nogle i aldersopdelte grupper og nogle mindre fordybelsesgrupper (eks. kunst, udeliv, sprog, relationer).

Aktiviteterne medvirker til at børnene motiveres til at udfolde deres fantasi og kreativitet, og give børnene oplevelse af at kunne mestre/løse en opgave. Vi opmuntrer børnene og guider dem til at tage det næste skridt og går foran, bagved og ved siden af.

Vi lægger vægt på, at der er tid og rum til børneinitierede aktiviteter. Vi følger børnenes nysgerrighed og spor. Vi lytter til, hvad de har lyst til. Det giver børnene mulighed for at have indflydelse på eget børneliv og have medbestemmelse i hverdagen.

Ved morgensamlingen er børnene på skift med til at vælge de sange, som skal synges og de har opgaver som f.eks. at opremse børnenes navne, at tælle for og at synge for. Vi opmuntrer børnene til at turde stå frem.

Vi understøtter børnenes indbyrdes relationer og tilstræber at skabe et miljø, hvor børnene kan lægge grunden til gode venskaber, og at venskaberne respekteres som værdifulde.

Vi har et varmt og kærligt læringsmiljø med en tydelig struktur og tætte relationer børn og voksne imellem.

Vi er engagerede og begejstrede voksne – man kan ikke begejstre, hvis man ikke selv er begejstret.

Vi understøtter børnenes engagement, når vi sætter lege i gang såvel ude som inde, og når børnene inviterer os ind i lege.

Vi møder børnene positivt, i øjenhøjde og anerkendende så de oplever sig set, hørt og forstået. Vi viser børnene, at det er okay at have alle slags følelser, og at vi voksne godt kan rumme dem. Samtidig arbejder vi med, hvordan man udtrykker sig på en acceptabel måde.

Social udvikling

Målet er at give børnene mulighed for:

- At kende, forstå og bruge demokratiske værdier, som hjælper barnet til at kunne rumme et nej og til selv at kunne vælge til og fra.
- At føle sig som en del af fællesskabet og aktivt deltager i det.
- At have medbestemmelse og forståelse for en demokratisk proces og demokratiske værdier.
- At opleve sig selv som værdifulde, opnå gode venskaber og deltagelse i gruppesammenhænge.
- At knytte venskaber.
- At styrke indlevelse og udvikle empati.
- At lære at respektere andre og andres ting.
- At tage ansvar for egne handlinger og medansvar for fællesskabet.

De sociale fællesskaber i Dalum private Børnehave og Vuggestue er præget af, at vi har et åbent hus, hvor børnehavebørnene kan lege på kryds og tværs, og derigennem udvikler relationer til alle børn og voksne.

Vi har meget fokus på børnenes indbyrdes relationer. Det har vi især mulighed for i spisegrupperne og i de forskellige former for gruppeaktiviteter på tværs af spisegrupperne. Eksempelvis: aldersopdelte, kunstgruppe, læsegrupper, fordybelsesgrupper, hvor det tydeligt ses, hvordan det enkelte barn indgår i det aktuelle fællesskab.

Vi evaluerer de aldersopdelte aktiviteter efter hver gang. Vi evaluerer ved hjælp af et skema, og evalueringen skal give os et billede af, om de planlagte aktiviteter appellerer til børnenes nysgerrighed og interesse. På den måde bliver læringsmiljøet dynamisk og følger, hvad der giver mening lige nu. I hverdagen giver vi plads til børnenes leg og værner om den (skærmer, forstyrrer ikke), og støtter børnene i deres lege. Men vi lægger også op til lege. Vi deltager i og understøtter børnenes lege eller tilbyder vores hjælp, når der er brug for det. Eksempelvis hvis et barn har brug for at bliver hjulpet ind i en leg.

For at støtte og udvikle børnenes empatiske evner samt deres evner til at indgå i sociale relationer, hjælper vi dem til at forstå og udtrykke egne følelser og derigennem forstå andre og deres følelser.

Vi spejler børnenes følelser og hjælper dem med at sætte ord på og samtidig lære at justere sig følelsesmæssigt.

Vi opfordrer til, og guider børnene i, at være hjælpsomme og opmærksomme på hinanden. Det kan eksempelvis være i garderoben, hvor vi opfordrer de store børn til at hjælpe de små.

Vi guider i samspil og hjælper børnene med at håndtere konflikter. Vi henter bl.a. inspiration og materiale fra "Fri for mobberi".

Vi hjælper børnene til at lære at lytte, vente på tur og vise hensyn. F.eks. i spisegrupperne, hvor børnene deler madpakker ud til hinanden, venter på værsgo, lære at holde bordskik etc.

Vores morgensamlinger i såvel vuggestue som børnehave foregår som en demokratisk proces. Eksempelvis er der til morgensamlingen i børnehaven en "dagsorden" skrevet/tegnet på en tavle, så børnene kan følge dagens program og se hvilke sange, der skal synges.

Vi tilstræber at møde det enkelte barn der, hvor det er i sin udvikling og er opmærksomme på, hvad udviklingsniveauet betyder for barnets deltagelse i såvel fælles aktiviteter som leg, og hvordan vi kan støtte barnet i forhold til det.

Hen over dagen bliver børnene mødt og inddraget. Hvad viser de interesse for? Er der noget vi skal være særlig opmærksomme på og justere vores praksis efter? Vi tilstræber også at gribe situationen/følge børnenes spor, så de har indflydelse på og medbestemmelse i, hvad der skal ske.

Kommunikation og sprog

Målet er at give børnene mulighed for:

At udvikle sproget og evnen til at kommunikere gennem dagligdags aktiviteter, og således at kunne udtrykke sig samt

At kunne udtrykke behov og følelser via verbal kommunikation.

At udvikle interesse for sproglig kreativitet.

At udvikle nysgerrighed for tegn, symboler. (Bogstaver, tal og former).

Kommunikationen i Dalum Private Børnehave og Vuggestue er præget af at vi har en anerkendende og inkluderende tilgang til hinanden, og der er en kærlig og varm grundklang i samspillet mellem børn og voksne. Vi lægger vægt på at være gode sproglige rollemodeller for børnene. Det gør vi bl.a. ved, at vi hjælper børnene med at sætte ord på. F.eks. når der opstår uenigheder, når der sker noget sjovt, når en bliver ked af det, når en gerne vil lege med en anden, og når en må sige stop for at sige fra.

I vuggestuen ses det sproglige fokus på mange måder dagen igennem:

- Der sættes ord på alle dagens rutiner og der bruges piktogrammer til morgensamling (hvem skal dele frugt ud, hvem vælger sang, hvem skal gøre frokostvognen klar med madpakker, hvem skal lave hvad med hvilken voksen i aktivitetsgrupperne).
- Vi arbejder med dialogen.
- I alle sammenhænge i hverdagen øver vi at skiftes til at tale og lytte. Eks. hvad har du med i madpakken i dag. Hvad så vi på vores klapvognstur. Hvem legede du med på legepladsen.
- Vi arbejder med fortælling - om barnet, relationer, venskaber, hverdagslivet, rutiner mm. Vi giver plads til at barnet fortæller og opfordrer det til det.
- Vi arbejder med babytegn.
- Vi arbejder med sprokkasser – eks. hvad siger dyrene, hvad bruger vi en kop el. kam til, en sten er hård, vat er blødt mm.
- Vi bruger dialogisk læsning.
- Vi arbejder med temaplancher eller andet der er i fokus. Plancherne hænges op på stuen, så vi kan snakke med børnene om dem og børnene snakker om og viser hinanden.
- Vi sætter ord på barnets blikretning: følelser, behov, intentioner, handlinger, fælles tredje. Vi tillægger det betydning i det samspil og den sammenhæng barnet er del af i vuggestuen.

I børnehaven ses det sproglige fokus bl.a. ved at vi:

- Har morgensamling med fokus på fælles opmærksomhed. Der indgår rim og remser, sange og snak om den konkrete dag. Hvilken dag er det, hvordan er vejret.
- Børnene får hjælp til at øve turtagning i samtalerne. Alle må sige noget uden at blive afbrudt også selvom et andet barn måske finder det kedeligt eller er træt af at vente. De voksne sætter ord på. Jeg vil gerne høre dig bagefter, men nu er det lige Augusts tur.
- Personalet deltager i børnenes leg fx i dukkekrogen, cirkus på legepladsen eller modellervoks på stuen. Vi er med til at sætte ord på legen, stille spørgsmål og udvide legen.
- Vi har læsegrupper og andre fordybelsesgrupper med forskelligt fokus, fx natur, kunstgruppe og relationsgruppe. De mindre grupper giver nærvær og plads til det enkelte barn, og mulighed for at øve kommunikative og sproglige kompetencer.
- Når vi spiser foregår det i mindre grupper. Der er faste pladser ved bordene. Pladserne er fordelt efter overvejelser omkring relationer imellem børnene og med den tanke at skabe mest ro og give plads til dialog ved bordene. Børnene skifter evt. plads i løbet af ugen, så alle når at have en voksen ved bordet, som kan guide i dialogen.
- Personalet sørger for at der er god øjenkontakt i samtalen med barnet. Vi sætter os ved bordet eller går ned i knæ. Vi tager os tid til at lytte eller vender tilbage til barnet, hvis det ikke var muligt lige i situationen.
- Vi benytter sprogscreeningernes resultater til at danne sproggrupper. I den forbindelse har vi kontakt til vores talehørekonsulent for at få sparring til selve indholdet i sproggruppen.
- Der er mange bøger tilgængelige for børnene, samt bogstaver og tal på vægge og tæpper.

Krop, sanser og bevægelse

Målet er at give børnene mulighed for:

At udvikle grundlæggende motoriske færdigheder, som gør dem selvhjulpne og gør dem i stand til at udtrykke sig kropsligt.

At opleve verden fysisk og sanseligt.

At udvikle kompetencer, der gør det muligt at deltage i sociale kontekster.

At udvikle en forståelse for: "hvad kan min krop" – "hvad gør jeg."

At færdes i fleksible fysiske læringsmiljøer.

At blive motiveret til fysisk udfoldelse og selv være aktivt deltagende.

At kunne orientere sig ude og inde.

At opnå glæde ved og accept af sin egen krop, og kunne fornemme og afgrænse sig selv i forhold til andre mennesker og omgivelserne.

At få kendskab til sund kost og fysisk udfoldelses betydning for sundheden.

I Dalum Private Børnehave og Vuggestue er udelivet centralt.

Hos os er bevægeglæde, kreativitet og leg nøglebegreber, og vi understøtter det enkelte barn og skaber fleksible, inkluderende læringsmiljøer.

Børnene har gode muligheder for fysisk aktivitet ude og inde. Når vi viser glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse, motiveres de til at bevæge sig og deltage i fællesskabet, aktiviteterne og legen.

Vi har en legeplads, hvor der er god plads, et kuperet terræn, bakker og klatretræer. Den understøtter og giver mange muligheder for børnenes kropslige udfoldelse og eksperimenteren: klatre i træer, gyng, rutsje, cykle og spille fodbold. Vi går tur i skoven, løber stærkt, klatrer på træstammer, sanser fra jord til trætoppene og lytter til skovens puslen. Vi opfordrer og motiverer børnene til fysisk aktivitet og selvhjulpnehed. Vi har en natur- og udelivsgruppe, som børnene deltager i på skift.

Vi danser til musik, synger og laver sanglege. Vi har en masse redskaber til motoriske og sansemæssige lege, og laver bl.a. motorikbaner indimellem. Vi laver afslapning, børneyoga, giver hinanden massage og laver vejtrækningsøvelser inspireret af "Fri for mobberi".

Indenfor er der mange muligheder for finmotoriske udfordringer. Vi tilbyder hver dag kreative stationer med enten f.eks. perleplader, perler på en snor, modellervoks, tegnepapir og farveblyanter, klip og klistre til årstider og højtider.

Vi har en kunstgruppe som arbejder med forskellige teknikker og frembringer flotte malerier, og det æstetiske er i fokus.

Omkring måltiderne snakker vi med børnene om vigtigheden af at få vasket fingre for ikke at blive syge. Vi snakker om, at man får energi og bliver stærk af at spise sund mad.

I vuggestuen er hverdagen tilrettelagt så barnet selv, og sammen med andre, gennem hele dagen lærer glæden ved at bruge sin krop. Vi giver børnene passende motoriske udfordringer og motiverer bl.a. børnene ved, at vi løber sammen eller gynger sammen mm. Vi sætter ord på ansigtet og kroppen og introducerer nye måder at bruge kroppen på.

Vores læringsmiljø tilgodeser barnets grovmotoriske udvikling. F.eks. motorik bane i garderoben, madrassen på stuen, en lav reol og en lav vindueskarm man må kravle op på.

Vi arbejder med finmotorikken. F.eks. når barnet spiser, tegner, laver puslespil, tager sutsko på mm.

Børnene mærker og erfarer verden gennem sanserne: mærker på sandet i sandkassen, går på sansepladerne - det føles forskelligt og hvordan lugter en banan?

Vi arbejder med musik, rytmik, dans, sanglege således barnet får mulighed for at udtrykke sig kropsligt. Børnene lærer at kunne mærke egen krop og afgrænse/afstemme sig i forhold til andre, ved at lege vilde el. stille sansestimulerende lege med andre børn og os. Vi sætter udtryk og ord på barnets initiativer og motiverer til deltagelse.

Vi har fokus på barnets nærmeste udviklingszone. F.eks. at gå fra at sidde i højstol med bøjle, så uden bøjle og til sidst på taburet, og selvhjulpnehed – hvad kan jeg og hvad kan min krop. Barnet øver sig igen og igen for til sidst at opnå nye kompetencer.

Vi tilgodeser barnets behov for nær fysisk kontakt - vi er tilgængelige og giver massage, nus, knus og kram.

Natur, udeliv og science

Målet er at give børnene mulighed for:

At få oplevelser og erfaringer med naturen og de grundlæggende elementer: ild, vand jord og luft.

At udvikle respekt og forståelse for og opleve glæde ved naturen.

At lærer naturen at kende med alle sanserne og bruge den som legerum.

At lære hvordan man gebærder sig i naturen på en hensigtsmæssig måde.

At få kendskab til årets rytme/årstiderne, og hvad de betyder i naturen.

At glædes ved at ting vokser frem.

At få kendskab til planter og dyr og lære at behandle dyr/ planter på en god måde.

At få kendskab til forurening. F.eks. hvad det gør ved vores miljø, hvis vi smider affald i naturen.

I Dalum Private Børnehave og Vuggestue har vi en skøn legeplads med bålhytte, bakke og sandkasse, frugttræer, mudder, insekthotel, blomster, frugttræer, regnorme, bænkebidere etc. Vi er ude på alle årstider og i al slags vejr: solskin, regn, blæst, snevejr.

Vi har adgang til en skov tæt på institutionen, og bruger det øvrige lokalområde omkring os en del, så børnene får oplevet skov, søer, Odense å samt Den fynske Landsby. Vi bruger skoven som legeplads, hvor børnene klatrer, sanser og kigger på kryb i skovbunden.

Vi prioriterer udelivet året rundt. Børnehavebørnene er på skift med i en natur- og udelivsgruppe. Det giver muligheder for at få talrige oplevelser og erfaringer i naturen og med naturen. Årstidernes skiften følges på tæt hold. Vi bliver våde, når det regner, kolde når det er frostvejr og skal have solcreme på, når solen skinner.

Vi går på opdagelse i naturen, finder dyr og undersøger/kigger på dyrene ved at se dem gennem forstørrelsesglas. Vi snakker med børnene om det, og sætter ord på (planter, blomster, træer, alt fra krybene i jordbunden til fuglene på himlen). Vi finder små dyr, ser hvordan et dødt træ nedbrydes, leder nysgerrigt efter dyr under træstammer og blade.

Når vi ser affald i naturen, taler vi med børnene om skrald: hvad hører til i naturen, hvad gør ikke. Vi snakker med børnene om, at man ikke må smide affald i naturen.

Vi snakker med børnene om ressourcer, når der er anledning til det. Man skal spare på tingene, fordi der ikke er uendeligt med ressourcer (f.eks. ikke spilde så meget papir, når man tegner). Vi snakker med børnene om madspild. Vi sparer på vand og papir. Vi reparerer vores ting, så de kan holde længere.

Vi følger op på børnenes undrende spørgsmål og griber chancen for at "fylde på" eksempelvis:

"Hvor bliver vandet af, når man hælder det i sandkassen? ". "Kan regnormen bedst kan lide sol eller skygge". "Hvorfor kommer røgen den vej – når vi har bål? " "Der er mørke skyer, det bliver det mon regnvejr? " Blomsterne skal vandes så de kan vokse, ellers visner de og dør. Når æblerne falder af træet, ligger de og rådner på jorden. Når man sår karse, skal det have vand for at spire. Når vi laver bål, sætter vi ild til noget brænde, som brænder og bliver til aske.

Det er for varmt. Se der er skygge – prøv det. Om vinteren er der ingen blade på træerne.

Rutchebanen er "hurtig", når den er våd. Måske for hurtig for nogen? Hvor kan jeg finde vand – i gyngerne måske?

Stenen er tung - vat er let. Hård og blød. Vi undersøger og leger med former - bolden er rund - klodsen er kantet. Vi synger om den lillebitte og den kæmpestore undulat og vi sorterer boldene efter farver.

Vi bygger høje tårne som vælter, når de bliver for høje. Hvordan føles det tørre sand og det våde mudder.

Vi har opmærksomhed på antal, farver og former i alle sammenhænge i løbet af dagen. Eksempelvis:

Vi har spil som har med tal, figurer, farver og størrelser at gøre. Vi bruger vores indretning med kunst, legetøj o.a. til leg, hvor den voksne fx siger: "Kan I pege på": en trekant, firkant, cirkel, gul, grøn, stor, lille og mange andre ting. Vi har tæpper med tal. Vi tæller 1-2-3 til morgensamling.

- Når vi spiller spil, tæller vi hvor mange øjne terningen viser og tæller hvor mange felter brikken skal rykkes.

- Vi tæller kopper og bestik, når vi skal dække rullebord til spisning. Hvor mange er vi i spisegruppen i dag? Hvor mange sidder vi rundt om bordet til frokost?

- Til samling bliver der arbejdet med tal (hvor mange er vi, tælle inden vi synger), og farver (alle dem med rødt på må tage frugt...).

Kultur, æstetik og fællesskab

Målet er at give børnene mulighed for:

At få kendskab til, og udvikle glæde ved egen kultur, historie og traditioner.

At kende eget samfund og egen familie.

At blive i stand til at udtrykke sig gennem forskellige udtryksformer, f.eks. sang, teater, fortælling, billedkunst.

At lære at respektere andre og andres måder at udtrykke sig på.

At få kendskab til andres kultur og traditioner.

I Dalum Private Børnehave og Vuggestue vægter vi æstetikken højt. Vi tilstræber, at de fysiske rammer er dejlige at se på og være i samtidig med, at de afspejler tiden, den aktuelle børnegruppe, traditioner og meget andet.

Vi har en kærlig respektfuld tone og behandler hinanden hensynsfuldt. Vi understøtter de venskaber og fællesskaber, der opstår i børnehaven og i vuggestuen. Det gør vi ved at give rum, plads, tid, ro og betydning til den enkelte og til relationen. Vi snakker om, at vi er forskellige: nogen har briller, nogen fregner, nogen mørk hud osv.

I hverdagen er børnene i forskellige former for fællesskaber. Der er fællesskabet i spisegruppen, fællesskabet i den aldersopdelte gruppe eller fællesskabet i den mindre fordybelsesgruppe. I disse grupper foregår der vokseninitierede aktiviteter.

Der er fællesskabet i venskabsgrupperne, de grupper, som opstår spontant og ud fra børnenes alder, interesser og udviklingsniveau - de børneinitierede aktiviteter.

Via aktiviteterne inspireres og motiveres børnene og dannes efter de demokratiske værdier, som kendetegner vores del af verden. Eksempelvis vores samlinger, hvor børnene deltager og bidrager i det omfang de kan. Børnene skiftes til at vælge sang, være ordstyrer etc. De lærer at være på og være en del af et fællesskab.

Vi giver plads og støtter op omkring når børnene f.eks. leger: prinsesser og superhelte, cirkus, motorløb, koncert, håndværkere, klæde ud lege og meget andet.

Vi spørger ind til deres lege, hvad de leger, hvem de har leget med. Hvem deres venner er. Hvis børnene har brug for hjælp til at deltage i en leg eller komme ind i en leg, støtter og hjælper vi. Vi forholder os ikke dømmende, men undrende, nysgerrigt og vi guider efter behov.

Her er nogle eksempler på, hvordan de forskellige elementer i temaet kommer til udtryk her hos os:

- **Kultur og traditioner:** Vi har familiebilleder af det enkelte barns nærmeste familie (hvem er jeg?). Vi holder fastelavn, og vi går i kirke til jul. Til påske får vi besøg af påskeharen. Vi synger og laver pynt til højtiderne. Vi besøger Asgård og ser deres sommeroptræden og vi besøger Den fynske Landsby. Vi har mange bøger, går på biblioteket og har læsegrupper hver uge. Vi holder sommerfest med optræden, Skt. Hans bål med heks, julearrangement, bedsteforældredag og havedag. Vi anerkender og glædes over børnenes kulturelle udtryksformer. Både når vi udsmykker børnehaven med børnenes kunst, og når vi understøtter og deltager i de ting, som børnene sætter i værk.
- **Kreativitet:** Vi har kunstgruppe, hvor børnene har mulighed for løbende at afprøve og udvikle eget udtryk. Her frembringes der kunstværker, som udsmykker børnehaven. Vi tilbyder forskellige kreative aktiviteter med forskellige materialer. Børnene deltager efter lyst og evner. Vi synger, leger sanglege og danser.
- **Dannelse:** Børnenes udvikling, trivsel, læring og dannelse foregår i et tæt samarbejde med forældrene. Dannelse er mange ting. Bl.a.: Vi taler med hinanden og afbryder ikke. Vi lærer om

bordskik og at udtrykke sig høfligt: ”må jeg bede om”, ”ja tak” og ro til at spise. Børnene lærer at vente på tur. Vi arbejder med børnenes adfærd overfor hinanden. At man skal behandle hinanden ordentligt, være en god ven etc. Bl.a. inspireret af fri for mobberi. Børnene lærer, at der skal være plads til os alle og alle forskelligheder. Vi italesætter det for børnene både i deres konflikter/konfliktløsninger, men også når de viser omsorg overfor hinanden – altså vi roser dem for det, de gør godt for hinanden. Det er tydeligt, når de bruger de forskellige redskaber fra ”fri for mobberi”.

Vi lytter til børnene og anerkender deres følelser. Vi viser dem respekt, omsorg og forståelse og vi støtter, når det er svært. Vi sætter ord på, spejler dem både i svære og glade situationer, så de lærer at afkode de forskellige følelser. Vi lærer dem, at det er okay at sige fra overfor hinanden, men at der er måder at gøre det på, så den anden ikke bliver ked af det.

- Om digital dannelse - at danne børn ind i en digitaliseret verden, som vi ser det:

Børnenes udvikling, trivsel, læring og dannelse foregår i et tæt samarbejde med forældrene.

Forældrene er dem, der primært indfører børnene i digitale redskaber så som Ipad o.a. Vi tilbyder en anden slags digital dannelse. En dannelse, der handler om at kunne navigere i en verden, der er fyldt med digitale stimuli overalt, hvor vi vender os. Vi tilbyder andre måder at være i verden på, med analoge redskaber. For hvor skal de ellers opleve det ikke-digitaliserede?

Vi anvender ikke meget IT, bortset fra til sprogarbejdet. Evt. sproggrupper med relevante spil til sprogstimulering. Vi har et dannelsesrum uden digitale redskaber, hvor børnene erfarer, hvordan det er at være i verden uden digitale redskaber. Vi mener det er nødvendigt, for at de senere i deres tilværelse er i stand til at foretage et aktivt valg i forhold til anvendelsen af digitale medier.

Evalueringskultur

Evaluering er en naturlig og integreret del af hverdagen. Evalueringen i hverdagen sker ofte mundtligt og resulterer i justering af vores praksis.

Når der er behov for det, noteres væsentlige daglige refleksioner i en personlig kinabog. På den måde samles nyttig viden til en senere evaluering og udarbejdelse af handleplan, hvad enten det drejer sig om en aktivitet eller noter vedr. et barn eller en gruppe af børn, som der er fokus på.

Vi anvender lejlighedsvis observationsskemaer, når det drejer sig om at samle specifik viden om et barns relationer eller andet, hvor vi kan se, at der kan være behov for en ændret pædagogisk praksis.

Vi laver SMTT'ER på de vokseninitierede aktiviteter: farve/spisegrupper og aldersopdelte grupper, som planlægges herud fra. Efterfølgende evalueres aktiviteterne. SMTT'ER er med til at skabe systematik i evalueringen.

Der kan være behov for at følge op på evalueringerne fælles på et personalemøde.

Vuggestuen evaluerer løbende og systematisk på deres stuemøder.

Udover hverdags evaluering/refleksion vil vi lave nogle nedslagspunkter hen over året (med henblik på evaluering af den pædagogiske læreplan).

Evalueringen kan have fokus på konkrete aktiviteter, eksempelvis skolegruppe eller specifikke aktivitetsforløb, eller være bred i forhold til tilgange/miljøer. Eksempelvis om vores pædagogiske praksis stadig hviler på ICDP.

På vores personalemøder evaluerer vi eksempelvis: indsatser i forhold til de børn, hvor der er iværksat særlige tiltag, vores pædagogik, vores ugeplan, vores rutiner, vores læringsrum ude og inde, overgang fra vuggestue til børnehave.

Fordelt hen over året evaluerer vi følgende på vores personalemøder:

- Overgange
- Garderobesituationen
- Legepladsen → hvad fungerer – hvad fungerer ikke?
- Positioneringen på legepladsen
- Fordybelsesgrupper
- Den overordnede ugeplan
- Morgensamling

Hvordan vi dokumenterer vi det, vi evaluerer?

- Daglige opslag med billeddokumentation
- Observationer
- Sprogscreeninger
- Relations skemaer
- Børneinterviews